

Foto: iStock

NASILJE NAD ŽENSKAMI

Vsi vedo vse, prijavi nihče

Slovenija je naredila pomembne korake na področju boja proti nasilju nad ženskami, a še zdaleč ne vseh – Žrtve nasilja pogosto več let zbirajo pogum za prijavo, oči si zatiskajo tudi sorodniki, sosedje in prijatelji – Sosedova prijava lahko za žrtev pomeni edino upanje

Nataša Bucik Ozebek

Začetek minulega tedna sta zaznamovala dva brutalna napada na ženski. Ko se je Postojna šele prebujala v nov dan, je 24-letni moški na ulici kar trinajstkrat z nožem zabodel mlado Postojnčanko. Vanjo naj bi bil nesmrtno zaljubljen, že dolgo naj bi jo zasledoval in nadlegoval, v zločin pa naj bi ga pognala njena jasna zavrtnitev. Še isti dan je v Selnici ob Dravi 29-letnik dvignil kuhinjski nož nad mamo svoje nekdajne partnerice. Osemindesetletna ženska je postala žrtev brezobzirnega maščevanja.

Naslednji dan je Svet Evrope objavil poročilo o tem, kako uspešna je Slovenija pri preprečevanju nasilja nad ženskami. Najprej je bila na vrsti pohvala, da je Slovenija dosežila napredek predvsem na zakonodajnem področju, da je nasilje v družini, zasledovanje in prisilne poroke razglasila za kaznivo dejanje ter poslilstvo opredelila tako, da samo ja pomeni ja. Nato je skupina strokovnjakov za ukrepanje proti nasilju nad ženskami

opozorila tudi, da ostajamo premalo pozorni na vse druge oblike nasilja nad ženskami, ki se dogajajo zunaj družine, in da več primerov poslilstva ter nasilja v družini ne dočeka sodnega epiloga.

V poročilu so strokovnjaki preverjali, kako Slovenija izpolnjuje tako imenovano carigrasko konvencijo, leta 2011 oblikovano listino, ki želi ustvariti Evropo brez nasilja nad ženskami in ki podpisnice zavezuje, da se bodo na vseh ravneh borile proti nasilju, pomagale žrtvam in preganjale storilce. V društvu Ženska svetovalnica se strinjajo, da je Slovenija naredila pomembne premike v pozitivno smer, a jasno povedo, da sta tako Slovenija kot Evropa na tem področju še daleč pred ciljem. Zakonodaja in mednarodni dokumenti so nujni, a to še ni vse, razmišlja **Tanja Šket Bele**, vodja programa za pomoč ženskam pri Ženski svetovalnici. Hkrati je treba skrbeti za nenehno izobraževanje služb, ki se z nasiljem ukvarjajo, in splošne javnosti ter jim pomagati premagovati predsodke in napačna stališča glede nasilja. Šele takrat bodo

Kam po pomoč?

Društvo Ženska svetovalnica; psihosocialna pomoč ženskam žrtvam nasilja 040-359-909, krizni center 031-233-211
Društvo za nenasilno komunikacijo; Ljubljana: (01)43-44-822, varna hiša 031-736-726, Koper: (05)63-95-170, 031-546-098
Društvo SOS telefon za ženske in otroke, žrtve nasilja; 080-11-55
Društvo Ključ - center za boj proti trgovini z ljudmi; 080-17-22
Policija; številka za anonimne prijave 080-1200

zmogli ob zaznavi nasilja ustrezno ravnati in zaščititi ženske ter otroke.

Tri leta brez sodnega epiloga

Sogovornica se strinja, da se marsikaj res ustavi na sodiščih ali še pred njimi. »Ogromno poslilstev in spolnih zlorab otrok se sploh ne prijavlja policiji. Če pa se, se prevečkrat zgodi, da so postopki dolgotrajni. V Ženski svetovalnici imamo primer, ko se sodni proces v primeru spolnega nadlegovanja mladoletne osebe vleče že tri leta. Veliko je tudi primerov, ko so ženske prijavo umaknile zaradi strahu pred nevarnostjo, da bi se jim povzročitelj nasilja maščeval, saj se v sodnem procesu niso počutile zaščitene,« pripoveduje o izkušnjah. Strinja se tudi z ugotovitvami, da bi bilo treba več pozornosti nameniti ženskam, ki so žrtve nasilja zunaj družine. »Ženske na delovnem mestu pogosto doživljajo diskriminacijo, ponujajo se jim perspektivna delovna mesta, na katerih ne morejo napredovati.

Ženske so plačane manj za enako delo kot njihovi moški sodelavci in marsikatera doživlja spolno nadlegovanje na delovnem mestu. Zaradi strahu pred izgubo zaposlitve nasilja ne prijavljajo, sodelavci pa pogosto ob opaženem nasilju pogledajo stran. Delovni čas izginja, vse več je prekarnege dela, zato ženske težko načrtujejo tudi prosti čas in čas za družino,« našteva Tanja Šket Bele.

Lani porast najtežjih oblik nasilja

Nasilje nad ženskami je ena od najbolj razširjenih in skritih oblik kršitev človekovih pravic in njena pojavnost se je v času epidemije le še poglobila. Lani so slovenski policisti obravnavali 44 primerov poslilstev, 43 primerov spolnega nasilja, 11 žensk je prijavilo, da so bodisi njihovi nadrejeni bodisi drugi moški kršili njihovo spolno nedotakljivost. Krepko, na 1477 primerov, se je lani povečalo nasilje v družini. »Med epidemijo se je število prijav hujših oblik nasilja v družini povečalo za 13 odstotkov,

kar sovpada z izkušnjami v Ženski svetovalnici, saj k nam prihajajo ženske s hujšimi čustvenimi in telesnimi poškodbami, s polomljenimi rebri, celo z vbodi,« pravi Tanja Šket Bele, prepričana, da je bilo nasilja sicer še mnogo več, kot kažejo podatki.

Gabriela Čokle se kot koordinatorka za preprečevanja nasilja na Centru za socialno delo Celje največkrat srečuje z ženskami, ki so bile žrtve fizičnega ali psihičnega nasilja. Največ jih je starih med 25 in 55 let. »V mnogih primerih obravnave nasilja v družini ugotovljamo, da je do prijave prišlo po več letih, preživetih v nasilnem odnosu. Večkrat se izkaže, da dlje ko je trajal nasilni odnos, težje se žrtev odloča za prijavo nasilja. Ob tem ugotovljamo, da so za nasilje vedeli družinski člani, sorodstvo in okolica ter molčali. Rada bi poudarila, da z molkom oziroma z neprijavljanjem nasilja dejansko dajemo podporo povzročitelju nasilja, toleriramo njegovo nasilno ravnanje ter odrekamo pomoč žrtvi nasilja,« Gabriela Čokle poziva, da molk ni rešitev.

Po najkrajši poti iz hiše

Socialna delavka ugotavlja, da žrtve zelo težko same izstopijo iz nasilnega odnosa. »Razlogi za to so zelo raznovrstni, nekaj najpogostejših, ki jih izvemo od žrtev, pa je, da jim partnerji grozijo z ubojem, če bi jih zapustile, grozijo, da jim bodo vzeli otroke, ker same niso sposobne skrbeti zanje, grozijo s tem, da si bodo sami vzeli življenje. Žrtve, ki so več let preživele v nasilnem odnosu, so zaradi taktik, ki jih uporablja povzročitelj nasilja (grožnje, manipulacija, ustrahovanje, poniževanje, omejevanje gibanja in druženja), in ponavljajočega se nasilja pogosto prepričane, da jim nihče ne more pomagati.« Preživijo zgolj zato, ker iz izkušenj in že po mimiki partnerjevega obraza vidijo, kaj morajo storiti, da se zaščitijo. »V zadnjem primeru, ki sem ga obravnavala, je gospa pripovedovala, da ko je videla partnerjev pogled in jezo v očeh, je po najkrajši poti zbežala iz hiše, takšna kot je bila, oblečena ali napol oblečena, v copatih, pižami, lačna in žejna...« zgolj enega od primerov opiše Gabriela Čokle.

Iz primeža nasilja žrtve tako najpogosteje reši šele zunanja prijava, za mnoge velika prelomnica in priložnost za izhod iz nasilja. »Žal je tako, da se največkrat okolica, sorodniki, sosedje, prijatelji ne želijo vmešavati v družinske odnose. Prepogosto pa po tragičnih dogodkih, kot smo jim priče v zadnjem obdobju, slišimo, da so sorodniki ali prijatelji vedeli za nasilje in grožnje nasilneža, pa ni nihče reagiral. Prevečkrat so prisotna prepričanja, da se v družinski zadeve drugih ne želimo in ne smemo vpletati, da ob zbiranju obvestil policije »nihče nič ne ve in nič ne sliši«, da naj probleme rešijo sami v družini, ne obstaja pa zavedanje, da morda lahko samo ta sosed, prijatelj ali znanec pomaga žrtvi oziroma žrtvam nasilja,« pravi sogovornica, ki najprej izpostavi, da zelo velikokrat ne gre samo za žensko, temveč zraven tudi tihe žrtve nasilja – otroke, ki morajo vse to za domačimi stenami spremljati in nositi naprej skozi življenje. ■

črna karta

0 (nič) smrtnih žrtev

Od 11. do 17. oktobra se na slovenskih cestah ni zgodila nobena smrtna prometna nesreča.

Letos so slovenske ceste zahtevale 96 življenj, v enakem obdobju lanskega leta pa 76.